

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 519/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. augusta 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ľ. B., B., zastúpeného advokátom JUDr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1, čl. 5 ods. 1, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava III sp. zn. Tp 17/2012 z 13. septembra 2012, uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Tpo 90/2012 z 30. októbra 2012 a postupom Okresnej prokuratúry Bratislava III, ktorý tomu predchádzal, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ľ. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. novembra 2012 doručená sťažnosť Ľ. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich v sťažnosti označených základných práv podľa čl. 46, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 1, čl. 5 ods. 1, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Tp 17/2012 z 3. septembra 2012 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“), uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Tpo 90/2012 z 30. októbra 2012 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) a postupom Okresnej prokuratúry Bratislava III (ďalej len „okresná prokuratúra“), ktorý vydaniu napadnutých uznesení všeobecných súdov predchádzal.

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ na základe uznesenia povereného príslušníka Policajného zboru Okresného riaditeľstva Policajného zboru B. č. k. ČVS: ORP-1858/NMV-B3-2012 z 10. septembra 2012 bol trestne stíhaný pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) na skutkovom základe uvedenom v tomto uznesení. Na základe návrhu prokurátora okresnej prokuratúry okresný súd napadnutým uznesením vzal sťažovateľa do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), keďže z pohľadu konajúceho súdu vyplynula dôvodná obava, že pri ponechaní na slobode by mohol pokračovať v trestnej činnosti. Z predložených príloh k sťažnosti vyplýva, že osobná sloboda sťažovateľa bola obmedzená 10. septembra 2012 o 12,30 h.

3. Počas trvania väzby sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, ktorú okresný súd uznesením sp. zn. Tp 114/2012 zo 4. októbra 2012 zamietol s tým, že súčasne podľa § 80 ods. 1 Trestného poriadku neprijal sľub sťažovateľa a taktiež podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku neprijal ponúknutú peňažnú záruku z dôvodu existencie väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného zákona ako nedôvodnú zamietol a súčasne podľa § 80 ods. 1 Trestného poriadku zamietol i návrh na nahradenie väzby sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka.

4. Sťažovateľ okrem ním označených uznesení okresného súdu a krajského súdu napáda celé konanie, ktoré vydaniu napadnutých uznesení predchádzalo, pričom argumentoval predovšetkým tým, že v danej veci mal byť využitý postup podľa § 204 Trestného poriadku, ktorý umožňuje urýchlené meritórne ukončenie veci. V tejto súvislosti v podstatnom uviedol: «Ak zákonodarca upravil procesný postup v snahe skončiť vyšetrovanie do 48 hodín, tak v podstate „prikázal“ vo veciach „väzobných“ konať výlučne skrátenou formou, ak to skutkové okolnosti umožňujú a ak nie je zjavná prekážka.

Vo väzobných veciach je totiž nevyhnutné konať rýchlo a bezodkladne.

V konkrétnom prípade mal prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava III nutne podať obžalobu v super rýchlom konaní a súd najneskôr 13. 9. 2012 by bol vyhlásil rozsudok.

L. B. priznal vinu podľa § 360 ods. 1, 2 Tr. zák.

Pri výklade iba priťažujúcich okolností a popretí priznania sa, oľutovania, príslubu náhrady výživného atď. by nikto (žiaden sudca) neuložil trest odňatia slobody nepodmienečne.

Uložený trest vo výmere 6 mesiacov podmienečne na 2-3 roky a možné obmedzenia by boli 13.-14. 9. 2012 právoplatným.

Obvinený by za žiadnych okolností nebol vzatý do väzby!

Keď bol vzatý do väzby, tak sa to stalo výslovne a bez akýchkoľvek pochybností v dôsledku toho, že prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava III bez vážneho dôvodu nepostupoval podľa platného a účinného trestného poriadku.

Súd I. stupňa zásadne „bez dôvodu“ a teda v rozpore s ustanovením § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. vzal obvineného do väzby, ktorá začala trvať od 10. 9. 2012 o 12:30 hod.

Podľa sťažovateľa obmedzená sloboda bola zákonná iba do 48 hodín kedy mal okresný prokurátor podať obžalobu alebo obvineného prepustiť zo zadržania.

Keď potom podal obvinený žiadosť o prepustenie z väzby a Okresný súd Bratislava III. JUDr. H. žiadosť zamietla, stalo sa tak preto, že sudkyňa si nevedela predstaviť, čo by sa mohlo stať po prepustení (tak je rozhodnutie odôvodnené). Teda mala predstavu, že obvinený bude vraždiť (?!).»

5. Na základe uvedeného sťažovateľ formuloval petit sťažnosti takto: „Žiadame, aby Ústavný súd SR bez prejednávania veci na pojednávaní vydal nálež, že prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava III. nesprávnym procesným postupom zapríčinil nezákonné obmedzenie slobody sťažovateľovi L. B. od 12. 9. 2012 až doposiaľ, že Okresný súd Bratislava III. rozhodnutím Tp 17/2012 porušil zákon a porušil právo L. B. v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Bratislava, sp. zn. 4 Tpo 90/2012.

Okresná prokuratúra Bratislava III. je povinná zaplatiť sťažovateľovi L. B. zadosťučinenie vo výške 2.000,- € (dvetisíc Eur).

Okresný súd Bratislava III. (dve rozhodnutia) je povinný zaplatiť sťažovateľovi L. B. zadosťučinenie vo výške 4.000,- € (štyritisíc Eur).

Krajský súd Bratislava za nezákonné obmedzenie na slobode je povinný zaplatiť sťažovateľovi L. B. zadosťučinenie vo výške 2.000,- € (dvetisíc Eur).“

Okrem citovanej časti petitu sťažovateľ požadoval, aby ústavný súd prepustil sťažovateľa ihneď z väzby na slobodu a priznal mu náhradu trov konania.

6. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že ústavnoprávna argumentácia sťažovateľa, rovnako aj samotná formulácia petitu pôsobí do veľkej miery zmätočne a nekonzistentne. Sťažovateľ okrem iného nedostatočne označil rozhodnutia, ktorých protiústavnosť namieta, taktiež základné práva, ktorých porušenie namieta, možno vyvodiť len z úvodnej časti sťažnosti. Z celkového textu sťažnosti ústavný súd dedukuje, že podstata sťažnosti tvorí jeho nesúhlas s tým, že sa v jeho veci nepostupovalo zrýchleným konaním na podklade ustanovenia § 204 Trestného poriadku, pričom súčasne nepriamo namieta nenáležitost' na neho uvalenej väzby.

10. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie okresného súdu, ústavný súd uvádza, že keďže sťažnosť sťažovateľa doručená ústavnému súdu neobsahovala náležitosti predpísané v § 20, § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde, vyzval ústavný súd právneho zástupcu sťažovateľa listom č. k. Rvp 13501/2012-5 z 18. apríla 2013 na doplnenie sťažnosti o zákonom predpísané náležitosti, konkrétne o priloženie všetkých namietaných rozhodnutí uvádzaných v sťažnosti s poučením, že ak nedostatky podania nebudú odstránené v určenej lehote, sťažnosť bude bez odôvodnenia odmietnutá. Vzhľadom na to, že sťažovateľ namietané uznesenie okresného súdu ani po výzve ústavnému súdu nedoručil, z uvedených dôvodov bola sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu) odmietnutá pre nesplnenie predpísaných náležitostí, a to bez potreby bližšieho odôvodnenia, keďže

sťažovateľ bol na túto možnosť listom ústavného súdu výslovne upozornený (§ 25 ods. 2 posledná veta zákona o ústavnom súde).

11. Nad rámec uvedeného ústavný súd pre úplnosť dopĺňa, že sú tu dané aj ďalšie dôvody na odmietnutie sťažnosti vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu, a to pre nedostatok právomoci, keďže sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základných práv a slobôd na ústavnom súde iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Podstatou účinnej ochrany základných práv sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ mal možnosť a napokon aj využil vo vzťahu k základným právam a slobodám, porušenie ktorých sa namieta a ktorý mu umožňoval odstrániť stav, v ktorom vidí porušenie svojich základných práv a slobôd uznesením okresného súdu.

12. Vo vzťahu k namietanému porušeniu označených základných práv a slobôd uznesením krajského súdu ústavný súd predovšetkým skúmal, či napadnuté uznesenie nie je neodôvodnené alebo arbitrárne v takom rozsahu, že by bolo možné hovoriť o porušení základných práv a slobôd sťažovateľa.

13. *Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na rozhodnutie súdu prvého stupňa a k sťažnosti sťažovateľa uviedol: «Svoje rozhodnutie sudca pre prípravné konanie v podstate odôvodnil tým, že väzba obvineného je naďalej dôvodná v zmysle ust. § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom poukázal na samotný skutok, že tento v čase asi o 11,00 hod dňa 10. 09. 2012 v B. na H. ulici z presne nezisteného telefónneho čísla volal poškodenej B. B. na jej mobilné číslo, pričom sa jej v telefonickom rozhovore vyhrážal zabitím ich dvoch spoločných detí, ktoré jej boli rozsudkom... zverené na zastupovanie a spravovanie majetku, pričom obvinený obidve deti predtým vyzdvihol bez jej predchádzajúceho upovedomenia a súhlasu po prvej vyučovacej hodine zo Základnej školy v B. na R. ulici, ktorú navštevujú slovami, že „on spolu s deťmi zo Slovenska nikam nejde a že zajtra bude po všetkom a jej pošle SMS správu s tým, že kde deti spolu s ním nájde, keď bude po všetkom“, na to sa ho poškodená spýtala, prečo chce deťom ublížiť, načo jej uviedol, že jej splní želanie o novom začiatku bez neho a bez detí a aby sa nebála,*

že deti nič nepocítia, a tiež uviedol, že už nemá prečo žiť a neznesie, aby poškodená deti štvála proti nemu a deti zoberie so sebou na druhý svet, čím tieto slová vzbudili u poškodenej B. B. dôvodnú obavu o život a zdravie jej vyššie uvedených detí. Sudca okresného súdu pre prípravné konanie taktiež uvádza, že neobstojí obhajoba obvineného, že ide o nesprávnu interpretáciu jeho vyjadrenia poškodenou, pričom obvinený rovnako ako ktorákoľvek osoba s rodičovskými povinnosťami nemá žiadne právo ako „prostriedok použiť maloleté deti“. Taktiež podľa súdu neobstoja argumenty obhajoby ani ponúknutý písomný sľub a podnikateľské zámery obvineného, aby súd rozhodol inak...

Krajský súd na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 písm. a), b) Tr. por., preskúmal správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým môže sťažovateľ podať sťažnosť, i konanie predchádzajúce napadnutému uzneseniu a tak zistil, že sťažnosť obvineného nie je dôvodná...

Formálne a materiálne podmienky dôvodov väzby u obvineného boli podľa názoru krajského súdu ustálené správne v súlade s ustanoveniami § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., pretože ide o obvineného, ktorý je dôvodne podozrivý zo spáchania vyššie uvedenej trestnej činnosti, ktorej sa mal dopustiť krajným verbálnym prejavom, ktorý smeroval k tomu, že vzbudil dôvodné podozrenie, že by mohol naplniť čin, ktorým sa vyhrážal. Tak, ako bolo konštatované aj v predošlom uznesení, ktorým bol obvinený vzatý do väzby, nemožno neprihliadnuť pri tomto prípade, kedy obvinený nezniesol krízový nápor po rozvoде manželstva na svoju osobu, pričom použil, extrémne verbálne prejavy, na jeho nevyspytateľné skratové konanie a psychickú labilitu. «»

14. K namietanej ústavnej neudržateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd predovšetkým poukazuje na ustálenú judikatúru a konštatuje, že pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, neprislúcha ústavnému súdu hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (II. ÚS 1/95). Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo záväznou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

15. Nadväzujúc na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd vo svojom uznesení dostatočne vyhodnotil skutkové okolnosti a na námietky sťažovateľa dal kvalifikované odpovede. Vôbec preto nemožno tvrdiť, že by rozhodnutie krajského súdu bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Okolnosť, že sťažovateľ má odlišný názor, nezakladá porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru. Ústavný súd preto nemá dôvod zasahovať do záverov krajského súdu.

16. Ústavný súd následne pristúpil k posúdeniu, či k porušeniu označených základných práv sťažovateľa nemohlo dôjsť postupom orgánov činných v trestnom konaní, ktorý predchádzal vydaniu napadnutých uznesení všeobecných súdov.

17. Každé pozbavenie slobody musí byť zákonné, t. j. musí byť vykonané v súlade s konaním ustanoveným zákonom, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom základných práv garantovaných ústavou a dohovorom, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, IV. ÚS 51/09). V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že Trestný poriadok v ustanovení § 76 a nasl. ustanovuje rôzne lehoty, či už lehoty trvania väzby v prípravnom konaní, lehoty trvania väzby v konaní pred súdom, prípadne ustanovuje lehotu na podanie obžaloby v prípade, ak sa končí základná lehota väzby v prípravnom konaní a podobne. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti preskúmal zákonnosť a ústavnosť trestného konania z hľadiska dodržania lehôt pozbavenia osobnej slobody a nezistil žiadne porušenie zákonnosti a ústavnosti, či už zo strany vyšetrovateľa, prokuratúry alebo aj konajúcich všeobecných súdov. K námietke sťažovateľa, že súd nekonal v jeho prípade zrýchlene na podklade § 204 Trestného poriadku, ústavný súd uvádza, že na takýto postup nemá sťažovateľ právny nárok, ako sa mylne domnieva, bolo na posúdení prokurátora (v intenciách ustanovenia § 85 ods. 4 Trestného poriadku), či vo veci sťažovateľa podá

návrh na vzatie do väzby alebo zvolí postup podľa § 204 ods. 1 Trestného poriadku, a to predovšetkým s prihliadnutím na potrebu vykonania ďalšieho dokazovania, berúc do úvahy aj tú skutočnosť, že sťažovateľ spáchanie skutku v počiatočných štádiách trestného konania popieral. Pokiaľ prokurátor zvolil možnosť podať návrh na vzatie do väzby, o ktorom rozhodli zákonne obsadené súdy zákonným spôsobom a v zákonných lehotách, ústavný súd nemá dôvod spochybňovať nimi prijaté závery či rýchlosť rozhodovania.

18. Sťažovateľ k jednotlivým základným právam, ktoré v úvode svojej sťažnosti uvádza (čl. 46, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 1 ústavy a čl. 1, čl. 5 ods. 1, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru), neuviedol okrem uvedeného žiadnu ústavnoprávne relevantnú argumentáciu, ich namietané porušenie možno len nepriamo dedukovať z dôvodu tvrdenej arbitrárnosti záverov napadnutých uznesení všeobecných súdov, preto ústavný súd nepovažoval za potrebné zaoberať sa osobitne jednotlivými článkami ústavy, ktoré mali byť porušené, a odkazuje na už uvedené odôvodnenie.

19. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je teda absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. O taký prípad išlo aj v prerokovávanej veci, preto ústavný súd z uvedených dôvodov považuje sťažnosť za zjavne neopodstatnenú.

20. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

21. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

V Košiciach 7. augusta 2013